

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

KOMMENTTI

22.1.2026

Oikeusministeriölle

Viite Nollavelvoitehanke VN/335/2019

Asia Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) kommentti
lainsäädäntöhankkeesta vesilain muuttamiseksi (Nollavelvoitehanke)

Taustaa

Suomessa on vähintään 141 nollavelvoitelaitosta. Suurin osa näistä laitoksista on pieniä, teholtaan alle 5 MV. Niiden merkitys maamme sähköntuotannossa on vähäinen.

Nollavelvoitelaitokset ovat niiden rakentamisesta saakka estäneet ja estävät siis tälläkin hetkellä vaelluskalojen pääsyn kutujokiin. Lisäksi laitokset harjoittavat mahdollisesti täysin luvatonta, vesiluonnolle ja vesien virkistyskäytölle vahingollista lyhytaikaissäännöstelyä.

SVK, Suomen luonnonsuojeluliitto ja WWF Suomi jättivät oikeusministeriölle vuonna 2017 esityksen vesilain tarkistamiseksi uuden kalatalousvelvoitteen määrittämisen osalta. Yhdistykset esittivät vesilakiin lisättäväksi uutta pykälää, jonka nojalla lupaviranomainen voisi hakemuksesta määrätä kalatalousvelvoitteen sellaiseen lupaan, johon kalatalousvelvoitetta ei ole aikaisemmin sisällytetty. Luvan haltijalle uuden kalatalousvelvoitteen määrittämisestä koituvat edunmenetykset jäisivät esityksen mukaan luvan haltijan vahingoksi, mikäli kyseessä olevaan lupaan kuuluvasta hankkeesta aiheutuu vahinkoa uhanalaiselle kalakannalle.

Esityksen tuloksena on Oikeusministeriössä tällä hetkellä käynnissä lainsäädäntöhanke vesilain tarkistamiseksi. Tarkoituksena on muuttaa vesilakia siten, että kalatalousvelvoite, kalatalousmaksu tai näiden yhdistelmä voitaisiin jatkossa nykyistä helpommin liittää myös sellaiseen lainvoiman saaneeseen vesivoimalaitoksen lupaan, johon näitä määräyksiä ei entuudestaan sisälly. Osana hankkeen jatkovalmistelua järjestettiin 8.1.2026 kuulemistilaisuus keskeisille sidosryhmille.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön kommentti

Suomen Vapaa-ajankalastajat (SVK) on pettynyt, siihen miten lakimuutosta ollaan toteuttamassa. Kuulemistilaisuuden perusteella hankkeen jatkovalmistelussa on kuunneltu hyvin herkällä korvalla vesivoiman edustajia. Vaikuttaa siltä, että aiheuttaja maksaa periaate ei tule toteutumaan kalatien rakentamisen osalta.

Virtavesien ja vaelluskalojen puolustajien näkemyksiä on sivuutettu.

Lakimuutoksen jatkovalmistelu on SVK:n näkemyksen mukaan ollut vesivoimayhtiöiden iltalypsyä, jossa on kerätty syitä miksi vesilain muutosta ei pitäisi toteuttaa. Toteutusta puoltavia esityksiä ja kalakantojen puolustajia ei ole kuunneltu.

SVK:n esitys

Suomen Vapaa-ajankalastajat yhtyy Vesistöpaneelin oikeusministeriölle esittämään tapaan, jolla muuttamalla VL 3 luvun 22 §:n 1 momentin ensimmäistä lausetta kahden sanan verran saavutetaan helposti tarpeellinen lakimuutos kalateiden saamiseksi vailla velvoitetta oleviin voimalaitoksiin perusteena olosuhteiden muutos.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Juha Ojajarju (kommentin valmistelija)
kalatalousasiantuntija

Olli Saari
toiminnanjohtaja